

2 TIMOTI

Poruva Timotiraini vo qara naantiara vara kora

Ihura qaqi vara himpima kovaro naaruvaini oru vauvaro 36 ihie aitarovaro Poruva karpuhiqi vaharo maa uvvara qara ruva tora. Vi entara Porura arukeva aumaiqi vauvaro Poruva virara iriharo Timotirara vihi tiharo, Koqema kera Karaitira uva iriqira vuane, tivakeharo maa uvvara qara ruva amitora.

---

1 ¹Te Porukama. Kotira antuqavano timanta te noraiqamavi Ihu Karaitira uva tiva nimi vauraukama vai. Kotiva nai kauqu ainqaa aqukero tinavuara Ihu Karaitira vataake vohaa qaqi variqi vuate ti uvvara, te vi uvvara vaiinti tiva nimi vaurauka.

²Timotio, te ariara ti maaqu koqevave turo. Kotiva tinavu Qovavata, Ihu Karaitiva tinavu Noravanovata, vitanta ai koqema amiteha ai aaqruihamma amitaivaro ai muntukaqihairo paru i vairara variana.

Kotir oqeve tura

³Ti kaivaqaukavara untemake, tevata Kotira kaiqa koqe avu aatoqaa vara amitaqi vi vaunara. Te mintiaqi viha Kotirara koqema iaro tivaqi viha entaqivata aatitairaqaavata ai kahaqiarire ti, vira aaramaqi vi vaunara.

⁴Ai avuqihairo auquru ntairara te qaqima irite vauro. Te ai tavaariraro ti muntukavano koqe iarire tima vauro. ⁵Are kia una tiraitira, Kotirara kempukaiqamakera iriqira vi varianara, viraravata te qaqima irite vauro. Ai taatova Rohivavata, ai nova Iunisivavata, vitanta Kotirara kempukaiqamake iriqi vuantema kera, arevata iriqira vi variarao, turo.

⁶Virara irihama haaru te ariqaa kauqu vate variavauraro Kotiva nai kempuka vo ai amura are virara tauru kerorave turo. Vaiintivano iha vuqa kaivaro qaiqaa itaintema kera, are vi kempukaraqohaira qaiqaa Kotira kaiqa varaqira vuana.

⁷Kotiva kia tinavuara qetaate tiro nai Maraqura timiravauve. Tinavuara vika kempukaiqamake variqi viha nariara nariara muntuka vataqi viha,

vika náiqaa náiqaa koqemake raqikiqi vuate tiro, nai Maraqua tinavu timira.

⁸Virara iriharama kia kaurihara tinavu Nora Vaiintiara vaiinti nahenti tiva nimiqira vuana. Te Karaitira kaiqa kaara karapuhiqi vaunararavata are kia kauruana. Are ti aanarerera airi maara varaqira viharama Kotira vakaaka koqera tiva nimiqira vuana. Are mintiaqira viraro Kotiva ai kempukaiqama amitaqiro vuanaro.

⁹Kotiva tinavu kuvantu timitero tinavuara nai vaiinti nahenti variate tiro, tinavu haarama taira. Kia tenavu koqe kaiqa vara amitaunarara iriharovaue tinavu haarama taira. Viva nai tiva taira avateharo tinavu aaqurihamma timitero koqema timitaira. Kia maa vataru autukero vato entara Kotiva tiharo, Naantiara te Ihu Karaitira kaiqara irihama vaiinti nahenti aaqurihamma nimiteha koqema nimitarerave, tura.

¹⁰Kotiva minti tivakero vauvaro maa entara Ihu Karaitiva tinavu kuvantu timitaarirava vataini qovarama vurara ti, tenavu Kotiva tinavu koqema timitaainarara kankomake irunara. Karaitiva ekaara qutuvi varia okarara vira kempuka taiqa kairara ti, tenavu Karaitira vakaaka koqera iriqi viha tenavuvata homa ekaa enta qaqi variqi virara.

¹¹Vira vakaaka koqera tiva nimirare tiro, Kotiva ti noraiqama kaimanta te vi uvvara vaiinti nahenti tiva nimiqi viha vi uvvara okaravata tiva nimiqi vi vaunara.

¹²Te vi uvvara tiva nimiqi vi vauramanta vira kaara vokiaka ti qoraiqama timite variamanta te vi maarara vareha kia te noraiqaake virara iriha kauriraiti, te quqaave tuna vaiintira okara kankomake irunarara ti, te muntuka qihaaqama keha tiha, Viva homa ti timitaina haikaraqaa raqikiqiro vi vairaro ekaara entavano qovaraiqiarire, ti vaunara.

¹³Te quqaa uva ai tiva amunara iriharama vi uvvaraqai tuataqira vihara vaiinti nahenti tiva nimiqira vuana. Vi uvvara iriharama Karaitirara kempukaiqaa kera iriqira viharama vorara vorara muntuka vatehara variana. ¹⁴Vaiintivano koqe airairaqaanra raqikintema kera, are Karaitira uva tiva amunaraqaa koqema kera raqikiqira vuana. Kotira Maraqravano tinavuqi variqiro vi vaiva, viva ai kahaqi vairara are vi uvvaraqaa raqikiqira vuana.

¹⁵Figelusivavata, Hemosenivavata, ekaa Esia vataini variakavatamake, ti qaqrake vua uvarara are irianararave. ¹⁶Onesiforusiva ti *seniqohai rumpa taamanta* vaunarara kia kauriraitiro, vo tataa vo tataa ti koqema timite vairara ti, te Kotirara vi vaiintiravata, vira naavuqi variakaravata, aaqurihamma nimitaane turo.

¹⁷Vi vaiintiva kia ti rumpataarara noraiqaakero iriraitiro, tiriara Romini voqi voqi rantaqiro viviro, oru ti ranta kaira. ¹⁸Ho Noravano ekaara entaqaa vi vaiintira aaqurihamma amitaarire. Te Epasaasini

variavauraro vi vaiintiva ti airiqama kero kahaqama timitorara are viraravata irianara.

Koqe iqoka vaiinti voqaara variqira vuane tura

2 ¹Ti maaquo, Ihu Karaitiva tinavu aaqurihamma timitero koqema timite vairara tira, are kempukaiqaakera variqira vuana. ²Te airi vaiinti nahenti nivuqaa vaiha ai tiva ami vauna uvvara are irianara, vi uvvara Kotira aaraqaa koqemake ni varia vaiintika tiva nimiramanta vikavata vi uvvaraqaa koqemake raqikiqi viha vokikavata tiva nimiqi vuata.

³Are Ihu Karaitira vanti vahara koqe iqoka vaiinti voqaara vahara, are tinavu aanantera vo maara vo maara vareharama kempukaiqaa kera variqira vuana. ⁴Iqoka vaiintivano vaharo naiqaa raqiki vai vaiintira quahama amitareva autiharo viva kia qumina vo kaiqa vo kaiqa vararaitiro, viva iqoka raqi vai kaiqaraqai varaqiro vi vaira.

⁵Vo koqaa varareka kantamaqi viha nai aatarake nai aatarake vi variakaqihairo vovano kia koqemake kantaa okarara iriraitiro, hampiqama kero vo aaraqaa virera, viva kia ho vo koqaa varaanaro.

⁶Vaiintivano vukaari utiharo kaiqa varakero kara ututaiva, viva naanema vi karara qantukero naariravama vairo. ⁷Are te tiva amuna uvvara iriqira vi vairaro Noravano ai kahaqirara are ekaa vi uvvara anomakerama irinara.

⁸Maa uvvara iriqira vuane: Ihu Karaitiva Devitira okara vohaa ankuvano qutu vuraqihairo qaiqaa qaqi himpura. Te vi uvvara koqe vakaaka tiva nimiqi vi vaunara. ⁹Te mintiaqi vi vauramanta vira kaara vaaqu kaiqa varai vaiintira rumpa taantemake, ti *seniqohai* rumpa taamanta te vi maarara varauanara. Vika tiqai ho rumpa teha, Kotira uva kiama ho *seniqohai* rumpa tevara.

¹⁰Vokiaka ti qoraiqama timite variamanta, te Kotiva nai kaama tai vaiinti nahentikara iriha, vikavata Karaitira uva irivaro Kotiva vika ntita varaira ekaa enta Kotira vataake qaqi variqi vuate ti, te vo maara vo maarara kia noraiqaake iriraiti, varaqi vi vaunara. ¹¹Maa uvvara quqaa uva tivataara, arevata vi uvvara iriqira vuana:

Tenavu Karaitira vataake qutu vuavaurauka variarera, naantiara tenavu vira vataake homa qaqi variqi virarave.

¹²Tenavu kia popohanaara iraiti, kempukaiqaake variqi vuarera, naantiara tenavu Karaitira vataake vaiha, raqikiqi virerave. Tenavu Karaitira tauvaqa utu amitaarerera, vivavata tintanavu tauvaqama utu timitaanarove.

¹³Tenavu vira uva iriqi vivi, qaqlira kaarerera, viva nai tiva taaina uvvara kia qaqlira karaitiro, qaqlqaima vi uvvara iriqiro vuanarove. Viva kiama ho nai uva qaqlira kero vo uva tianarove.

Quqaa uvaqai tuataqira vuane tura

¹⁴Ekaa vi uvara vi uvara tiva amunara qaiqaa qaiqaavata vaiinti nahenti tiva nimiqira vuana. Are Kotira avuqaa vaharama vaiinti nahenti tiva nimihara vikara kia qumina vo uva vo uva kaara tirorih variate tiana. Tirorira uvavano kia vaiinti nahenti kahaqiraitiro, vika vara raumpirimama kaanarove.

¹⁵Are Kotira kaiqa koqema kera varaqira vi vairaro Kotiva ariara koqe kaiqa vaiintive tirara are kia kaurira haika vararaitira, are avuqavuqama kera vira quqaa uva vaiinti nahenti tiva nimiqira vuana.

¹⁶Vataihaina okarara iriha qumina uva ti variaka hampata kia variana. Vi uvava vaiinti rarau kero Kotira aaraqaahairo niarantqama kaanaro. ¹⁷Qora numuaravano vaata ne vaintemakero, vi uvava vaiinti qoraiqama kaanaro. Himeneusivavata Filetusivavata vitanta vi uvara tiva nimi variaka variara.

¹⁸Vitanta quqaa uva ti varia aarara qaqrake tuqantaavi hampi vo uva ti variara. Vitanta tiha, Ekaa vaiinti nahenti qutu viraqihai qaiqaa qaqi himpi entava vaakama qovarama viro aitaraivo, ti variamanta Ihura vanti hininavu vitanta uvara quqaa uvave tivakeha vira kaara vika qoraiqama vuarave.

¹⁹Ho naavu kaara vataqi paama tivakero arataintema kero, Kotiva nai uva paama tivakero arataira. Viraqaata maa uvara qara ntua taiva mintima tiro: *Noravano nai i vaiinti nahentika viraqqama kero tavairave, tira. Qara vovano tiharo, Noravano tiqaa raqiki vaivave ti vairava, vi vaiintiva vaaqu kaiqa qaqira kero koqema kero variqi vuarire, tiro.*

²⁰Nora naavu voqi vo qara vo qara i tanuva vairo. *Kori oriqohaiive, silvaa oriqohaiive, aututaa tanuva vaivaro aaqatai vataqohaiive, katariqohai aututaa tanuvavata vairo.* Hini tanu varakeha nora entaqaqai kara viraqi raaquke ne variara. Hini tanu qumina entaqaqai varakeha kara viraqi raaquke ne variara.

²¹Vaiintivano vaaqu kaiqa qaqira kairava, vi vaiintiva vaireva, nora entaqaqai varake viraqi raaquke ne varia tanuva voqaarama varianaro. Tinavu Noravano vi vaiintirara homa viva ti kaiqa nora kaiqa, vo kaiqa vo kaiqa varaanarove tianaro.

²²Quvaaraa vaintive, qaraaka vaintive, vika nái vaatavano hampi varaaataa iramanta vare vai kaiqara are tauvaqa utu amira, avuqavuqama kera variqira vuana. Are Karaitirara kempukaiqaakera iriqira vihara, vorara vorara muntuka vatehara, araraqihaira paruma nimitaqira vuana. Mintiaqira viharama vokiaka nái muntukaqihai quqaiqamake Nora vaiinti aare variantema kera, arevata vira aaramaqira vuana.

²³Vaintinavu qumina uva tiha tirori vaivara are kia vika hampata variana. Vika minti tivaqi vi vairaqihairo raqira haikavanoqaima qovaraiqianaro.

²⁴Karaitira kaiqa vaiintivano vaireva, viva kiama vora vataakero raquqiro viharo tirorimaqiro vuanaro. Viva vorara vorara qihaaqama nimitaqiro viharo, kia arara itaraitiro, koqema kero uva okara tiva nimiqiro vuanaro.

²⁵Vika vira uvvara qumina uvave tivake kia iri vaika, viva qihaaqama kero vika uva avuqvavu qiari. Viva mintiaqiro vi vairaro Kotiva vira uva kia iri vaika kahaqirera, vika vi vaiintira uvvara quqaa uvave tivakeha, qora uva qaqrake Karaitira uvvaraqai quqaave tivara.

²⁶Aantauvano vaaraqaa aruvintema kero, Sataaniva maa entara vika ravaaqqavu kaimanta vika vira uvaqai iriqi vi variara. Vika aatovano kenko tira irivivera, vika homa Sataanira kauquqihai ruqemake qaqini vivara.

Poruva ekaara entanavuara tura

3 ¹Maa uvvara iriana. Ekaara entavano aumanto anintaira vaiinti nahenti qoraiqamavi vaiha nora maaraqi variqi vivara.

²Vi entara vaiinti vika nariaraqai iriqi viha monu vareraqai noraiqaake iriqi viha, vika nái mahuta tiha nái nutuqai viriniqamaqi vi vaivara. Vika vokikara vaaqu uvaqai tiva nimite vaivara. Vika nái noka qoka uva raqake vaivara. Vovano vika kahaqama nimitairara kia quahama amiteha koqema iarao tiraiti, uveqai vaivara. Vika Kotiraravata vira kaiqaravata kia noraiqaake iriraiti, qumina variqi vivara.

³Vika kia voraravata muntuka vataraiti, kia vorara aaqurihamma amitaraiti, vora autu vataini tuvi vuarire ti, vika una uva ti vaivara. Vika kia ho nai vaataqaa koqemake raqikiqi viraiti, qaakau vairi voqaara nai hena vaiinti vaakama qoraiqama nimitevara. Vika koqe okaravata koqe kaiqavata, navutaiqi vaivara.

⁴Vika qutaruqama keha navutaaka kauquqi nái navunaaka vuru kevara. Vika paparuqama keha hampi kaiqa varevara. Vika nariaraqai quaheha te nora vaiintima vauro tivara. Vika nái quaheraraqai iriqi viha, kiama Kotirara noraiqamake irivara.

⁵Vika nái noqihai tiha, Tenavu Kotira avataqi vi vauro, tivakehavata, vika Kotira kempukavano vaiinti qaraakaiqama nimite vai okarara qorrima kevara. Naantiara minti vai vaiintika qovarama vivara are vika naatu qetakera kia vika aaqanto oru variana.

⁶Minti varia vaiintika oru kia koqe avu aato vataa nahentinavuara vika tinavu uvaqai iriqi vuate ti, vika naavuqi oru variamanta vi nahentika vika hampi uvvara quqaa uvave ti variara. Vi nahentika nái qora kaiqa kaara nora maaraqi variakara ti, vika nái vaatavano antuqa ari vai kaiqaraqai avataqi vi variara. ⁷Vika vo uva vo uva kankomake irirerave tivakehavata, Kotira uva quqaa uva okara kia kankomake iri variara.

⁸Haaru Mosiva vau entara taara vaiintitanta Janesika Jamparesika Mosira navutaiquntemake, maa entara vi vaiintinavuka Kotira uva quqaa

uva okarara navutaiqiha variara. Vi vaiintinavuka variavaro vinavuka avu aato hampiqama vimanta vinavuka unahaa tiha, Tenavu homa Kotira aaraqaa vi vauro, ti variara.

⁹Ho vinavuka kia vukaiqamake mintiaqi vivara. Haaru vaiinti nahenti Janesika Jamparesika hampi okara qovaramake tavontemake, vaiinti nahenti vi vaiintinavuka hampi okaravata qovaramake tavevara.

Kotira uva kempukaiqama kera tuataane tura

¹⁰Are ti vataakera vahara te vaiinti nahenti tiva nimuna uvara kankoma kera irianara. Te koqemake, ni vaunarave, te varareraiaina okararave, are virara virara kankomakera irianara. Te Karaitirara kempukaiqaake iri vaunarave, te qihaaqamake vaiinti kahaqama nimite vaunarave, te vaiinti nahentiara muntuka vate vaunarave, are ekaa virara virara kankoma kera irianara. Te kia popoharaiti, kempukaiqamake variqi vi vaunarave, ¹¹vokiaka qoraiqama timite varamanta vukaari utiha variqi vi vaunarave, are virara virara irianarave.

Te Antiokinivata, Aikoniainivata, Lisatarainivata, variqi vi variavauramanta vi vatanaaka voqamake ti qoraiqama timite vaumanta te aihavu haikaravata varaavaunara, are virara viraravata irianara. Vi vatanaaka voqamake ti qoraiqama timite vauvaro Noravano vikaqihairo ti ruaruama timiteharo qaqlini vara kora.

¹²Quqaama, ekaa vaiinti nahenti Ihu Karaitira vataake vohaa vaiha Kotira aaraqaa vi vaimanta vokika vika qoraiqama nimitaqi vi vaimanta vaivara.

¹³Qora kaiqa vare vaikave, Kotira kaiqa unaqaraiqama keha vare vaikave, vika qora kaiqa varaqi viha uritarake voqamake qora kaiqaqai varaqi vivara. Vika hinikika unaqaraiqama nimite vaimanta vokika naivata unaqaraiqama nimite vaivara.

¹⁴Ho are kia vika voqaantemake varianara. Are koqe uva maara irihara vi uvarara quqaa uvave ti varianara, vi uvaraqai iriqira vuana. Tenavu vi uvava ai tiva amunarara tira, are tinavu okaravata ho irianara.

¹⁵Are vainti naatiruka vahara Kotira vukuqi vai uvava iriqira vuanarave. Vi uvava ai kahaqivaro ai avu aatovano kanko kaankoma vivara are Ihu Karaitirara quqaave tianarara tiro, Kotiva ai kuvantu kero vitaarirama vairo.

¹⁶Ekaa Kotira vukuqi vai uvava Kotira Maraqravano vaiinti kahaqi vaimanta qara ntuva tora. Vi uvava vaiinti nahenti kahaqiaina uvavama vairo. Vi uvaraqaahairo vaiintivano quqaa uva okara ho kankomakero irianaro. Vi uvaraqaahairo vaiintivano nai vaaqu kaiqa varainarara avu aato kenko tiraro ho irianaro. Vi uvaraqaahairo koqe aara nuaina okarara ho irianaro. Vi uvava vaiinti nahenti kahaqi vaira vika avuqavuqamake variqi vivara.

¹⁷Vi uvava mintima vairara tiro, Kotira kaiqa vaiintivano Kotira vukuqi vai uvara iriqiro viharo, viraqaaahairo viva qerama tero vaharo homa koqe kaiqa varaqiro vuanaro.

Kempukaiqama kera Karaitira uva tivaqira vuane tura

4 ¹Ihu Karaitiva naantiara qutu vikavata, qaqi vaikavata, vika uva avuqavu qianaro. Viva naantiara Avuhainaa Vaiintivano vaharo ekaa vaiinti nahentiqaa raqikireva tuvuanaro. Virara irihama te Kotira avuqaavata, Ihu Karaitira avuqaavata, ariara kempukaiqamake mintima ti:

²Karaitira vakaaka vaiinti nahenti tiva nimiqira vuana. Vaiinti nahenti quahake vi uvara iriverave, kia quahake iriverave, qaqqai vi uvara vika tiva nimiqira vuana. Are kempukaiqaa kera vi uvara tiva nimiqira viraro ai uvavano vika uva aatarakaira vika ai uvara quqaa uvave tiata. Vika hampi aara ni vai okarara qoqaa tiva nimiqira vira, vika vi aarara qaqrake Kotira aaraqaa vuata. Vi uvara tiva nimiharama kia paparuqaa kera tiva nimiraitira, qihaaqama kera avuqavuqama kera vi uvara vi uvara tiva nimiqira vuana.

³Vo entavano qovaraiqira vi entaraqaa vaiinti nahenti kia quqaa uva irireka auti vaivara. Vika nái iriataa i uvaraqqai irireka auti vaiha vika hampi okarara tiva nimi vai vaiintika ntita vare tiha, Tinavu iriataa ina uvaraqqai tiva timiqe iriare, tivara.

⁴Vika quqaa uva ti vaira tauvaqa utu amiteha, qumina *vuri/uri* uvaqai iriqi vivara.

⁵Vika mintiaqi vi vaivara are kia mintiraitira, ai avu aatovano koqema vairara variqira vuana. Ai qoraiqama amite vaivara are aiha vina haikara varaqira vihara kempukaiqaakera variqira vuana. Karaitira uva tivaqira vihara, Kotiva ai amitai kaiqara ekaa vi kaiqara varaqira vuana.

Te qutuaina entava aumantoma vaivo tura

⁶Te maa vataro maini ke vuarirava aumantoma vairo. Kotira *ofaa* amiteha *uaini* ekaara qihia taiqa kaintema kero, ti naarevanovata rauru virage tevata taiqa virerave.

⁷Vo haika varareka kanteha nai aatarake nai aatarake iantemake, te vataini vaiha koqemake tenta kantamaqi vuna aarara vuru taiqake. Te Karaitira uva kempukaiqamake tuataqi vi vaunara.

⁸Te vi aararaqaa koqemake kantamaqi viha vuru taiqa kaunarara ti, te koqaa varainara vira vekaqaima vauro. Noravano ekaa vaiinti nahenti uva avuqavuqama kero raire vaiva, viva ekaara entaqaa vaharo tinta koqaa timiharoma tiriara are avuqavu aaraqaa ni variaravave tianaro. Viva vi uvara kia tiriaraqai tiraitiro, viva ekaa vaiinti nahenti nai qaiqaa qovaraiqiaina entara vira veka vaikavata vi uvara tiva nimianaro.

Poruva ekaara uva tura

⁹Are ti ani tavera aarava vairera, vaakama ani ti tavaane. ¹⁰Demaasiva maa vataraqaaahainaa haikara voqamakero antuqa arivaro ti qaqira kero

Tesaronakaini vurave. Kareseniva Karesiaini vivaro Taitaasiva Delimaasi vataini vivaro ¹¹Rukiva vohaiqavanoqaima ti vataakero vaivo. Are maini anireva iharama Maakiravata vitakera aniana. Viva koqema kero ti kahaqiarivama varianaro. ¹²Te Tikikusira atitauraro Epasaasini virave.

¹³Are maini anireva iharama ti vaaqauta Taroaasini Kapusira naavuqi kaavaunara viravata vara viri timiana. Vukunavuvata vara viri timiana. Vo vukunavuvata aantau pahaqohairo aututaa vukuravata virara noraiqaakera aatoqi iritehara vara viri timiana.

¹⁴Arekisantava *ainiqohairo* vo haika vo haika auti vai vaiintiva ti voqama kero qoraiqama timitora. Virara iriharo Noravano vira nai koqaa amianaro. ¹⁵Arevata vi vaiintira aatu raurihara variana. Tenavu vaiinti nahenti tiva nimuna uvvara viva kempukaiqama kero vi uvvara navutaiqi vaira.

¹⁶Tota tiqaa uva vatomanta *ko* ti variavauraro kia vovano ti vataake vaharo ti kahaqura. Ekaa ti qaqirake vumanta te tentavano tenta auta ntuaavaunara. Ho te Kotira aarehama kia vi vaiintinavuka nái qora kaiqa vara timitora kaara ntaihaane ti vaunara.

¹⁷Te tentaraa vaiha tenta auta nti variavauraro Noravano ti vataakero vaharo ti kempukaiqama timitomanta te Karaitira uva ekaa uva vo vatanaaka tiva nimiavauramanta vika ti uva irura. Tinavu Noravano *raioni* noqihairo ti ruaruama timitora.

¹⁸Tiriara qora kaiqavano vira aatara kaantorave tiro, Noravano ti ruaruama timitaqiro viviro, ti tivita varero vuru naaruvaini nai vatumaini nai vataake variarire tiro, vuru ti kaanaro. Ho kaiqe tenavu vira autu ekaa enta tuaheraqi vuare. Quqaave.

Ekaara uva manteharo tura

¹⁹Are Prisilaaravata, vira vaati Akuilaaravata, uva mantama timitehara, Onesiforusiravata vira naavuqi variakavata uva mantama timitaane.

²⁰Eratusiva kia maini aniraitiro, Korintinima vairo. Tarofimusiva rovara varomantara ti, te vira Miletusini kaa vaunara. ²¹Ti tavareva iharama hauri are varikera kia koqe kuari itaaina entara anirora. Are vaaka anina aarava ho vairera, vaakama ani ti tavaane.

Ebulusivavata, Pudenisivavata, Linusivavata, Kalodiavavata, ekaa tinavu qata vakaukavararanavuvata, ai uva mantama amite variavo.

²²Tinavu Noravano *Karaitiva* ai muntukaqi variarira. Viva ni ekaa aaqurihamu nimiteharo koqema nimitaira variatema, turo.